

Αθήνα, 14 Οκτωβρίου 2022

Διαβούλευση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών Περιφέρειας Θεσσαλίας

Στον ιστότοπο του ΥΠΕΝ <https://ypen.gov.gr/diavouleusi> έχουν αναρτηθεί (και είναι προσβάσιμα στο κοινό) τα τεύχη της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) της Περιφέρειας Θεσσαλίας: **ΕΠΜ 4α**: Περιοχές Natura 2000 των Περιφερειακών Ενοτήτων Λάρισας, Μαγνησίας και Σποράδων, Φθιώτιδας (τμήμα) και Πιερίας (τμήμα) και **ΕΠΜ 4β**: Περιοχές Natura 2000 των Περιφερειακών Ενοτήτων Τρικάλων, Καρδίτσας, Ευρυτανίας (τμήμα).

Θα επακολουθήσουν δύο ημερίδες παρουσίασης της μελέτης αυτής στα **Τρίκαλα**, στις **24 Οκτωβρίου 2022**, από 09:30 – 14:30, στο «Πνευματικό κέντρο Δ. Τρικκαίων», Γαριβάλδη 8, και στη **Λάρισα** στις **26 Οκτωβρίου 2022** από 09:30 – 14:30, στο «Αμφιθέατρο ΓΕΩΤΕΕ», Καψούρη 4.

Σκοπός των ημερίδων είναι η παρουσίαση από τις Συμπράττουσες Εταιρείες Μελετών του νομικού πλαισίου που διέπει την εκπόνηση των ΕΠΜ, της μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε, των βασικών παραδοχών και των προτάσεων τους για την επίτευξη της προστασίας του περιβάλλοντος που προσιδιάζει στις συνθήκες που επικρατούν στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Στις ημερίδες αυτές, το κοινό και οι φορείς εκπροσώπησής του καλούνται να καταθέσουν τεκμηριωμένες απόψεις επί του περιεχομένου της μελέτης. Οι απόψεις αυτές θα σχολιαστούν από το Μελετητή και θα διαβιβαστούν στις αρμόδιες υπηρεσίες προκειμένου να τις λάβουν υπόψη στη διαμόρφωση του Σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος, το οποίο θα θεσπίσει τα όρια αποτερματισμού των προστατευόμενων περιοχών και τους όρους και περιορισμούς που θα επιβληθούν για την εξασφάλιση της προστασίας τους από κοινού με την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Το κοινό και οι φορείς εκπροσώπησής του μπορούν να καταθέσουν τις τεκμηριωμένες απόψεις τους επί του περιεχομένου των ΕΠΜ, στον ιστότοπο στον οποίο έχει αναρτηθεί η μελέτη, στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΝ, γραπτά ή προφορικά στις ημερίδες διαβούλευσης ή στις συμπράττουσες εταιρείες μελετών.

Επισημαίνεται ότι κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να απευθυνθεί για διευκρινήσεις επί του περιεχομένου της μελέτης στις εταιρείες μελετών.

Οι ΕΠΜ συντάχθηκαν από σύμπραξη δύο εταιρειών μελετών. Η ομάδα μελέτης αποτελείται από 32 έμπειρους μελετητές (6 βιολόγοι, 1 γεωλόγος, 2 γεωπόνοι, 12 δασολόγοι, 1 δικηγόρος, 1 ιχθυολόγος, 1 κοινωνιολόγος, 2 οικονομολόγοι, 3 περιβαλλοντολόγοι και 3 μηχανικοί).

Το σώμα των μελετών περιλαμβάνει 590 σελίδες κείμενο, 6.200σελίδες με πίνακες και υλικό τεκμηρίωσης, καθώς και πολλούς θεματικούς χάρτες.

Στις μελέτες αυτές αναλύεται και αξιολογείται η κατάσταση του περιβάλλοντος στις εκτάσεις, οι οποίες έχουν υπαχθεί στο δίκτυο Natura 2000 και έχουν χαρακτηριστεί ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) ή Ζώνες Ειδικής Προστασίας για τα πουλιά (ΖΕΠ).

Οι γενικές προδιαγραφές εκπόνησης των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ), έχουν καθοριστεί από το Υπουργείο Περιβάλλοντος (ΥΠΕΝ). Στην ΕΠΜ της Περιφέρειας Θεσσαλίας επιλέχθηκε οι μεθοδολογίες που θα εφαρμοστούν να μην είναι περιγραφικές, οι οποίες δεν απαιτούν μετρήσεις, αρκούνται σε ενδείξεις, υποθέσεις, κρίσεις εμπειρογνομών, συνεντεύξεις, τα συμπεράσματά τους δεν επιδέχονται πειραματικής επαλήθευσης ή στατιστικής αξιολόγησης, νομιμοποιούνται από το κύρος αυτών που τα διαμόρφωσαν και δεν αναδεικνύουν τα κακώς κείμενα (π.χ. ελλείψεις στοιχείων).

Στην ΕΠΜ της Περιφέρειας Θεσσαλίας οι αναλύσεις, οι αξιολογήσεις και τα πορίσματά της μελέτης επιλέχθηκε να βασίζονται αποκλειστικά σε αποτελέσματα αξιόπιστων μετρήσεων. Επιλέχθηκε επίσης να αποκλειστεί η χρήση στοιχείων που δεν έχουν παραχθεί από αρμόδιους επιστήμονες, δεν είναι χωρικά εξαρτημένα και δεν επιδέχονται επαλήθευσης, καθώς και τα αποτελέσματα στοχαστικών υπολογισμών, οι οποίοι δεν παραθέτουν τα δεδομένα και τους αλγορίθμους από τους οποίους προέκυψαν. Αποκλείστηκαν ακόμα (για θεωρητικούς όσο και πρακτικούς λόγους), οι προβλέψεις για την εξέλιξη της κατάστασης του περιβάλλοντος και των έμβιων.

Ως στοιχειώδης χωρική αναφορά για τη βλάστηση και την πανίδα επιλέχθηκε η έκταση των τύπων φυσικών οικοτόπων, οι οποίοι εγκλείονται από τα όρια αποτελεσματισμού των θεσμοθετημένων ΕΖΔ και ΖΕΠ. Στις ΕΖΔ τα όρια και τα χαρακτηριστικά των τύπων αυτών προέκυψαν από τις καταγραφές του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ Α.Ε. ενώ στις ΖΕΠ προσδιορίστηκαν ειδικά για τις ανάγκες της ΕΠΜ.

Εντός των ΕΖΔ και των ΖΕΠ, εντοπίστηκαν τα οικιστικά σύνολα, τα τεχνικά έργα και οι υποδομές, οι καλλιέργειες κ.λπ. καθώς και τα γήπεδα, στα οποία ασκούνται νόμιμα παραγωγικές χρήσεις. Από την προσέγγιση αυτή, προέκυψε ότι η έκταση, την οποία καταλαμβάνουν οι τύποι φυσικών οικοτόπων κυμαίνεται από 99,3 % στο Κουρί και 98,5 % στον Ασπροπόταμο έως 19,5 % στη Λίμνη Ταυρωπού και 14,6 % στο Θεσσαλικό Κάμπο.

Από την αξιολόγηση της κατάστασης προέκυψαν ανεπαρκή τα πληθυσμιακά δεδομένα για τα ζώα (αριθμός ειδών και ατόμων τους ανά στοιχειώδη χωρική ενότητα), καθώς και για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά τους (αριθμός αρσενικών – θηλυκών, αριθμός γεννήσεων και θανάτων κ.λπ.). Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι τα στοιχεία του ΥΠΕΝ (ΤΕΔ, 2019), εμφανίζουν αριθμό ζώων μόνο σε 6 από τις 14 ΕΖΔ: νυχτερίδες, αγριόγιδο (23 άτομα), λύκος (47 άτομα). Στις 16 ΖΕΠ, αναφέρονται 28 πτηνά από τα οποία μόνο 4 με αριθμό ατόμων μεγαλύτερο του 50, όρνιο (80 άτομα), αετογερακίνα (135 άτομα), χρυσογέρακο (270 άτομα) και κερνινέζι (4.445 άτομα).

Οι έντονες ανθρωπογενείς δραστηριότητες που ασκούνται στη Θεσσαλία και οι ελλείψεις μετρήσεων πλούτου, αφθονίας και δημογραφικών χαρακτηριστικών των ζώων δεν επιτρέπουν την απόδοση του χαρακτηρισμού της Ικανοποιητικής Κατάστασης Διατήρησης των ΕΖΔ και των ΖΕΠ σε ενεστώτα χρόνο ή στο προσεχές ή

το απώτερο μέλλον. Ιδιαίτερα σημαντικά προβλήματα προκύπτουν για τη διατήρηση ζώων με μικρή αφθονία για τα οποία είναι πιθανή η εξαφάνιση τους μετά από λίγες γενιές λόγω απώλειας της γενετικής ποικιλότητας, της εξελικτικής ευελιξίας, της ελάττωσης της ετεροζυγωτίας και ενδογαμικής ύφεσης.

Από τα προβλήματα που εντοπίστηκαν αναφέρεται ότι τα ύδατα στο Θεσσαλικό κάμπο, επηρεάζονται αρνητικά από τη μη ολοκλήρωση των έργων εκτροπής του Αχελώου και των προβλεπόμενων εγγειοβελτιωτικών έργων, λόγω διατήρησης χαμηλής της στάθμης στις υδατοσυλλογές και μικρών ταχυτήτων ροής στο υδρογραφικό δίκτυο. Στις συνθήκες αυτές δημιουργείται ανοξικό περιβάλλον που συμβάλλει στη μαζική θανάτωση ψαριών και πουλιών και ευνοείται η ανάπτυξη εντόμων, τα οποία επιπολάζουν νοσογόνους παράγοντες (εγκεφαλίτιδα του Δυτικού Νείλου, γρίπη των πτηνών κ.ά.).

Άλλο πρόβλημα αποτελεί η έλλειψη διαχείρισης της άγριας πανίδας. Την περίοδο 2011 – 2020 προκλήθηκαν 391 θάνατοι εκτρεφόμενων ζώων από 61 επιθέσεις άγριων σκύλων, 8.181 θάνατοι από 3057 επιθέσεις λύκων και 103 θάνατοι από 24 επιθέσεις αρκούδων ενώ μεγάλος είναι και ο αριθμός καταστροφών σε καλλιέργειες από αγριογούρουνα.

Οι προτάσεις χρήσεων γης, όρων και περιορισμών της ΕΠΜ αποσκοπούν στην υλοποίηση της βούλησης της Πολιτείας, για επιβολή του καθεστώτος προστασίας που προβλέπει ο νόμος 4685/2020 στο σύνολο των εκτάσεων που έχουν υπαχθεί στο δίκτυο Natura 2000. Οι προτάσεις αυτές απορρέουν από την ευαισθησία και τις ιδιαιτερότητες της περιοχής και εφόσον ληφθούν υπόψη από τα όργανα σχεδιασμού και περιβαλλοντικής αδειοδότησης μπορούν να συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος. Για τις προτάσεις αυτές ιδιαίτερα σημαντική είναι η επισήμανση ότι ισχύουν μόνο όταν δεν αντίκεινται στο ισχύον νομικό πλαίσιο και ιδίως στις διατάξεις του θεσμοθετημένου χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού και όταν η επιβολή τους δεν υπονομεύει την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Στην ΕΠΜ το καθεστώς που προβλέπει ο Ν. 4685/2020 προτείνεται να επιβληθεί σε έκταση 55.806,06 km². Στην έκταση αυτή δεν εντοπίστηκαν εκτάσεις που απαιτούν ιδιαίτερα αυστηρή προστασία και κατά συνέπεια δεν προτείνεται πουθενά η επιβολή καθεστώτος Ζώνης Απόλυτης Προστασίας της Φύσης. Καθεστώς Ζώνης Προστασίας της Φύσης προτείνεται να επιβληθεί σε έκταση 1.779,07 km² (3,19 % στο σύνολο της έκτασης), Ζώνης Διαχείρισης Οικότοπων και Ειδών σε 17.558,31 km² (31,46 %) και Ζώνης Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων σε 36.468,68 km² (65,35 %).

Πρόθυμοι για κάθε διευκρίνιση

Για τις συμπράττουσες εταιρείες μελετών

Ο επιστημονικός συντονιστής της μελέτης

Γιώργος Βαβίζος